

3. Мазель Л.А., Цукерман В.А. Анализ музыкальных произведений. - М.: Музыка, 1967. - 749с.
4. Смирнов И.В. Искусство балетмейстера. - М.: Просвещение, 1966. - 190с.

ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ЗВУКОЗАПИСУ В ГАЛУЗІ ЕСТРАДНОГО МИСТЕЦТВА

Кочержук Денис Васильович

Науковий керівник: к.мист.н, доц. Тормахова В. М.
Київський національний університет культури і мистецтва
Україна

Вираження науково-технічного прогресу на мистецтво естрадного співу є невід'ємним фактором єгодолення; техніка звукозапису та вдосконалена звуко-відсилююча апаратура підкреслюють емоційну дію музичних творів. Тенденції архітектурної побудови студійних приміщень зумовили появу великої кількості виконавців та їх творів, що створювалися за останніми новітніми формами. Розвиток звукозапису, що вплинув на галузь естрадного співу, обернувся цілим комплексом несподіваних явищ. Це відобразилося у використанні та накладанні ефектів компресування голосу виконавця, зміні тембрального забарвлення за допомогою студійного обладнання, виокремленні спеціальних шумових ефектів, створенням об'ємного звуку тощо. Звукозапис у ракурсі практичних аспектів, що виходять за рамки технічних рішень, має найбезпосередніше відношення до створення, зберігання та функціонування культурних цінностей (результатів творчої спадщини у структурі музичного мистецтва). Значна кількість музичних робіт створення і поширення результатів звукозапису, нерозривно пов'язані із галузю музичного мистецтва. Складно уявити, що технологія звукозаписуючої структури була лише породженням технічного прогресу. Історія структури звукозапису бере свій початок у XIX ст., розгляд соціально-культурної ситуації того часу дозволяє по-новому розглянути причини появи високого ступеня розвитку аудіовізуального мистецтва. Звукорежисура з'явилася як самостійний вид у галузі звукозапису в 1940 – 1950 рр. у зв'язку з масовим ростом електроакустичної апаратури та запису музичного матеріалу на магнітні стрічки [4, с. 3].

Сучасні стилістичні тенденції в естрадному жанрі розглядаються з урахуванням впливу науково-технічного прогресу та масової культури, де, зокрема, звукозапис створив значні зміни у методичних підходах вокальної системи. Широке використання техніки студійного обладнання вимагає від виконавця елементарного розуміння складових технологій: вміння працювати з мікрофonomою апаратурою, уявлення про особливості запису голосу у студійному приміщенні, новітні форми обробки та міксування

звуку. Методика західних спеціалістів значно відрізняється від навчальних програм, для виховання молодих естрадних виконавців у мистецьких закладах України. З появою звуковідсилюючої апаратури (мікрофонів) принцип звукоутворення змінився і застосовується «розмовна» форма за методикою провідного американського викладача Сета Ріггса (Set Riggs) [11]. Ці зміни сприяли тому, що більшість співаків не мають проблем із використанням нейтрального звуку, що переважає у навчальному процесі, через його простоту. Представники «ритмічних» виконавців (за педагогічним спрямуванням К. Садоліні) досить швидко перебудували відтворення звуку (на коріння верхніх зубів), аніж це було до появи мікрофонів. Під час концертної або студійної роботи сила звуку зображає красу тембру, зберігає ресурси голосу, не наражаючись на зрив та різкість динамічного відтінку [12].

Сучасна естрадна музика відрізняється різноманітністю жанрів і напрямків. «Естрадне мистецтво – одне з найбільш суперечливих явищ сучасності у суспільстві» – наголошує І. Калініченко [5]. Наразі немає загальноприйнятої специфіки роботи виконавця з процесами звукозапису. «Будь-який музичний напрям може бути використаним у «звукозаписі» за допомогою «технологій», якщо при цьому будуть враховуватися специфічні особливості естрадної музики» [1, с.17] – зазначає фахівець галузі звукорежисури С. О. Васеніна. Саме в цьому розумінні метикується стилізовий феномен композиції. Тут треба відзначити істотні ознаки естрадного мистецтва, якими є багатожанровість, видовищність, мобільність, доступність і відкритість виконавства у сценічному та студійному вигляді. У свою чергу з'явилася необхідність у розробці нових засобів художньої виразності, що стимулює створення і вдосконалення звукозаписуючої техніки. Мовний тракт людини під час виконання музичного твору, є чи не найбільш досконалим і гнучким, в порівнянні з усіма відомими за різноманітністю виробленими звуками, і залишає позаду більшість музичних інструментів, котрі імітують голос. Основна складність в аналізі та зміні голосового сигналу приховується саме в різноманітності, яка виокремлюється у структурі великої невизначеності, пов'язаної з роботою і обробкою елементарних звукових одиниць на носії інформації. Не існує алгоритмічних процесів, котрі спроможні використати всі свої технічні властивості для обробки звуків-вимови, до того ж, один і той же елементарний звук соліст може декламувати по-різному – в залежності від свого емоційного, фізичного стану, від послідовності фонетичних складів у словах або реченнях. Індивідуальні особливості вимови, культурний і мовний чинник, медичні патології – це один із елементів у творчості, котрий впливає на інтонування. Вокальна вимова соліста або цілого колективу включає такі чинники: ритміка, дикція, дихання, мелізматики, динаміка звуку, тембр голосу. Перед звукорежисером постає ціла плеяда проблем, пов'язана із вмінням та вірним використанням комп'ютерних музичних програм та їх складових, розробка та загальний принцип

опрацювання музичного матеріалу для логічної побудови поетапної роботи соліста. Комп'ютерні програми та модулі виконують функцію порадики, співробітника та художника у опрацюванні пісні. Таке явище часто зустрічається у різних напрямках сучасної поп- та рок-музики. Іноді ідея твору, вербальний текст, форма-структура створюються в умовах колективної співпраці учасників ансамблю під час репетицій. Звукорежисерський напрямок інтенсивно розвивається у сфері музичного мистецтва, надаючи продуктивності послуг аудіовізуалізації для виконавців і слухачів. Постає необхідність у бажанні використовувати цілісний спектр ключових технологій і їх компонентних складових, котрі стануть звичайним явищем у творчому доробку виконавця. У структурі звукорежисерської діяльності студійної практики та концертної роботи відомі елементи, як автоматичне розпізнавання мови (аналіз голосу виконавця під час запису), а саме: дихання, дикція, відтворення голосних та приголосних звуків, динаміка; перетворення тексту в мову синтезу для надання ступеню емоційності соліста у студійному приміщенні. З появою «медіа-музичних технологій» досліджується музична семантика, музична психологія та музична медицина [2, с.158]. Структуризація аналізу О. Зайцева, якравий приклад того, що на початкові 1980-х рр. XX ст. розвиток поп-музики в значній мірі залежить від музичних телевізійних каналів, на зразок «MTV», популяризуючи артистів-вокалістів як Майкл Джексон і Мадонна та ін. Виконавці насичували візуальну привабливість як у майстерності сольного співу, так й у плані створення іміджу, тому такі технології надали змогу слухачам краще побачити «зірок» та їх творчість у радіусі цифрових систем [3]. Поп-музика домінує у американській (з середини 1960-х рр. XX ст.) та британській музичних культурах. Вплив естрадної пісні на сучасну структуру міжнародної монокультури вагомий, проте більшість регіонів і країн мають свою власну стилістику виконання сучасного твору та його складових, створюючи локальні демо-версії [8]. Деякі з цих тенденцій (наприклад «євро-поп») мали значний вплив на розвиток жанру у країнах Східної Європи (Австрія, Чехія, Німеччина, Великобританія та ін.). Згідно висловлювань представників музичної компанії «Groove Music Online», західні мотиви, отримані з стилів поп-культури, будь-то співіснують або маргіналізують чітко місцеві жанри, які поширилися по всьому світу і являють собою стилістичні загалні знаменники в глобальних системах комерційних музичних культур [10]. Поширення західного стилю поп-музики інтерпретувалося по-різному: у процесах американізації, гомогенізації, модернізації, творчого присвоєння, культурного імперіалізму та глобалізації. За даними британського музикознавця Саймона Фріта (Simon Frith), характеристики поп-музики – це привабливість для широкої аудиторії, а не до конкретної субкультури або ідеології, що акцентує увагу на майстерність, а не формальному «художньому» сюжетові [9, с.6]. Музикант та вчений Тімоті Тейлор (Timothy D. Taylor) зазначив, що основний акцент робиться на записові, виробництві та технологіях

звукозаписуючих схем. Тенденція відображає існуючі течії у музиці, а не прогресивні розробки і пошукана стимулювати танцювальні ритми у мистецтві естрадного співу [13, с.17, 27, 70]. Основним середовищем поп-музики є композиція, середня тривалість якої сягає від двох із половиною до трьох із половиною хвилин і як правило, відзначена послідовним і помітним ритмічним елементом, стилем, основною та простою традиційною структурою. Загальні варіанти вкладає в себе віршована форма (текст покладений на музику) з акцентом на мелодію: ритм і мелодія повинні бути простими, з обмеженим гармонійним супроводом. Тексти сучасних поп-пісень зосереджені на тематиках, що відображають романтичні відносини, хоча є помітні виключення. «Звукзапис перестає бути засобом розповсюдження, роблячись специфічною галузю музичного мистецтва», зазначає фахівець І. Орлова [6, с.32]. Думка В. В. Старикової означає, що актуальною проблемою музичного мистецтва – це технічна сторона звукозапису: питання використання монтування звуку, системи запису, діяльності й ролі звукорежисера. [7, с.76].

Використання звукозапису у індустрії поп-культури значно розширює джерелознавчу базу мистецтвознавства і створює передумови більш глибокого наукового осмислення композиторської творчості та майстерності виконавської інтерпретації. У типовому сценарії музичний твір записується в студії звукозапису на декількох каналах або доріжках, у деяких випадках, включаючи записи окремих музичних інструментів. Це робиться, щоб надати змогу звукорежисеру зробити якісніше музичний продукт у створенні кінцевого результату. Музичні модулі забезпечують кілька важливих функцій під час мікшування (фільтрація, додавання і віднімання сигналів музичного пристрою, редагування складових компонентів записаного голосу і т. п.). Окремі канали забезпечують різні звукові ефекти, котрі значною мірою слабо впливають на голос соліста, в результаті чого композиція звучить злагоджено і розбірливо. Відсутність затримками в декілька сотень мілісекунд створюють враження об'ємності звуку (мелодія й голос) та забезпечують сприйняття більш скромного звучання під час прослуховування.

У студійному процесі голос виконавця перетворюється в цифрову форму і зберігається в стислому вигляді. Під час прослуховування композиції на музичному носіїві, збережені дані перетворюються в аналоговий сигнал. Це найбільш поширений метод цифрового відображення, котрий використовується в умовах сьогодення: співаками, композиторами та звукорежисерами. Звукзапис індустрії поп-музики – це явище, котре запропоновано майстрами-професіоналами (звукорежисерами, продюсерами, звуковими дизайнерами тощо) у створенні музичного продукту на студії. Звукорежисер, соліст та інші ключові особи, що приймають участь у створенні нового музичного продукту, повинні зобразити в уяві композицію, надавати об'єктивну оцінку даному матеріалу, вмінні відрегулювати звучання мікрофонного обладнання та підлаштувати

інструменти. Однак, практика звукозапису естрадного виконання характеризує результати, поки що низького рівня професійності гуртової діяльності кваліфікованих осіб студійної роботи, що ставить під питання подальшу дію співака над створенням власного музичного образу.

Вплив еволюції вокального мистецтва на естрадний спів визначається через ознайомлення і вивчення провідного західного методичного досвіду, збагативши вітчизняну культуру музичного жанру, засобами художньої думки та творчого мислення. В результаті синтезу національних співаччих традицій та сучасної вокальної практики, відбудеться значний динамічний підйом в Українському музикознавчому досвіді.

Список використаних джерел:

1. Васенина С. А. Феномен музичального пространства в концертній практиці і звукозаписі: автореф. дис. по искусствоведению / Васенина С. А. – Нижний Новгород, 2012. – 24 с.
2. Горбунова И. Б. Информационные технологии в музыке и комплексная модуль ее семантического пространства / Ирина Борисовна Горбунова. // Научно-технические ведомости СПбГПУ. Гуманитарные и общественные науки. – Санкт-Петербург, – 2014. – №4. – С. 152 – 161.
3. Зайцев А. Музыка популярная [Электронный ресурс] / А. Зайцев // School-collection – Режим доступа: <http://files.school-collection.edu.ru/dlrstore/0a5d0d77-48a3-b18c-56c7-1454b8c869db/1010207A.htm>.
4. Игнатов П. В. Эволюция средств художественной выразительности в творчестве звукозаписи: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. искусствоведения: спец. 17.00.09 «Теория и история искусства» / Игнатов П. В. – Санкт-Петербург, 2006. – 29 с.
5. Калініченко І. З історії української естради: короткий огляд від 50-х до сьогодення. Золотий фонд української естради. [Електронний ресурс] / І. Калініченко – Режим доступу: <http://www.uaestada.org/archives/6875>.
6. Орлова И. Предпосылки становления грамзаписи / И. Орлова // Рождение звукового образа: (Художественные проблемы звукозаписи в экранных искусствах и на радио) / сост. Е. А. Авербах – Москва: Искусство, 1985. – С. 22-34.
7. Старикова В. В. Звукозапись музыкального произведения: к теории вопроса / В. В. Старикова. // Белорусский государственный университет культуры и искусств. Минск, 2009. – №2. – С. 72–77.
8. Filin S. Поп-музыка [Электронный ресурс] / Sonya Filin // Wikiuours – Режим доступа: <http://ru.wikiuours.com/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%8C%D0%BF-1%8F/%D0%BF%D0%BE%D0%BF-%D0%BC%D1%83%D0%B7%D1%8B%D0%BA%D0%B0>.
9. Frith S. Performing Rites: On the Value of Popular Music / Simon Frith. – Cambridge: Harvard University Press, 1996. – 345 с.
10. Grow Music Online [Електронний ресурс] – Режим доступа: <http://www.oxfordmusiconline.com/public/>.
11. Riggs S. Як стати зіркою / Set Riggs. – Moscow: Guitar College, 2000. – 104 с.

12. Sadolin C. Complete Vocal Technique / Cathrine Sadolin – Germany: Shout Publications, 2012. – 212 с.
13. Timothy D. Taylor Bad Music: The Music We Love to Hate / T. D. Taylor, J. Christopher, M. Derno. – New York: Routledge, 2004. – 379 с.

ПЛАСТИЧНЕ РІШЕННЯ ДРАМАТИЧНОЇ ВИСТАВИ ЗАСОБАМИ ТАНЦЮ

Мусатенко Анастасія Олександрівна

Науковий керівник: доц. к. пед. н. Тополевський В. Ю.

Харківська державна академія культури
Україна

Останнім часом часто зустрічаються роботи режисерів, де темпоритм вистави визначається танцем. За допомогою пластики іноді розкривається смисловий зміст вистави. Велике значення в драматичному спектаклі має його пластичне рішення, танець. Танцювальні композиції здатні створити нову сценічну атмосферу, виявити глибину вистави.

Режисер з балетмейстером ставлять складні вистави, наповнені пластикою, пантомімою, танцем, які дозволяють глядачам побачити весь обсяг задуму, а артистам досягати виразності через тіло.

Існує й інша тенденція, коли танцювальні композиції, пластичні рішення не відповідають стилю вистави і сприймаються критиками як вставні естрадні номери.

Танець в драматичному театрі має свої особливості, у нього цілі і завдання пов'язані з специфікою драматичної постановки. Сучасні режисери драматичних театрів все більше часу приділяють пластичі акторів, пластичного рішення вистави в цілому.

Сучасне мистецтво драматичного театру шукає нові й неординарні шляхи в створенні художніх творів, тому у сучасному драматичному театрі до постановки вистав долучають балетмейстера, бо саме балетмейстер може запропонувати несподівані пластичні рішення, оскільки володіє великим комплексом виразних засобів і прийомів з хореографічного мистецтва.

Танець в драматичному театрі оповідає про життя, про людські долі й пристрасті, і в цьому оповіданні може стати одним з виразних засобів. Він може розповісти про життя і побут народу, про час і звичай, про темперамент і характер народу. Внесення в сцени спектаклю танцю відповідної країни і епохи відтворює історично творчу атмосферу. Прикладів тому безліч: баседанси, паванні гальярда – для драм Шекспіра, менует або гавот – для п'єс Мольєра, французька кадрили, полонез або котильйон – для «Євгенія Онегіна» О. С. Пушкіна. Народні танці побутові, салонні допомагають відтворенню в драматичному спектаклі правди життя.